

Tohmajärven kunnan työllisyysohjelma 4

Sari Vesanen
Khall 1.2.2021

Sisällysluettelo

1	Johdanto	1
2	Työllisyyspalvelut ja nykytila	2
2.1	Tohmajärven kunnan työllisyyspalvelut	3
2.2	Aktiivimalli	4
2.3	Kuntakokeilu	4
2.4	TYP	5
3	Työllisyyttä edistävät palvelut	5
3.1	Kuntouttava työtoiminta	6
3.2	Työkokeilu.....	7
3.3	Palkkatuki	7
3.4	Starttiraha.....	8
3.5	Oppisopimus, joustava oppisopimus ja koulutussopimus	9
3.6	Opiskelu	10
4	Työllisyys Hankkeet, joissa Tohmajärven kunta on mukana	10
4.1	ToKi -hanke	10
4.2	Topakka -hanke	11
4.3	Tarmo –hanke.....	11
4.4	Koulutustehtaasta kasvua –hanke.....	12
4.5	PerhEke -hanke.....	12
5	Työllistämisen tukeminen Tohmajärvellä.....	12
6	Tohmajärven kunnan työllisyyslinjaukset	13

1 Johdanto

Työllisyystilanne heikentyi Pohjois-Karjalassa vuonna 2020 paljolti korona-pandemian seurauksena. Työttömänä oli joulukuun lopussa 11 942 henkilöä, mikä on 1882 henkilöä (19%) enemmän kuin edellisenä vuonna. Työttömien työnhakijoiden osuus oli joulukuussa 16,8 prosenttia työvoimasta, kun se vuotta aikaisemmin oli 14,0. Pitkäaikaistyöttömien määrä kasvoi 45 prosenttia (3543) ja työttömien aktivointiaste oli 26,3 prosenttia (palveluissa olevien osuus laajasta työttömyydestä).

Työttömyysprosentti vaihteli Tohmajärvellä vuoden 2019 aikana 13,5 ja 16,2 prosentin välillä. Pienimmillään työttömyys oli toukokuussa ja suurimmillaan joulukuussa 2019. Työttömyysprosentin keskiarvo oli koko vuonna 14,9. Keskiarvo oli yhden prosenttiyksikön pienempi kuin edellisen vuoden keskiarvo. Suuria vaihteluja työttömyysprosentissa eri kuukausina selittää osaltaan koulujen päättyminen ja määräaikaisten työsuhteiden päättyminen. Tyypillisesti työttömyys on ollut suurimmillaan vuoden vaihteessa ja kesän aikana.

Vuonna 2020 on työttömyysprosentti Tohmajärvellä vaihdellut 15,8 ja 20,2 prosentin välillä. Nousu edellisvuodesta on ollut huomattava. Miehiä on ollut työttömänä huomattavasti naisia enemmän ja yli 50-vuotiaita on työttömissä yli puolet. Tämä jako näyttää pysyvän muuttumattomana vuodesta toiseen työttömyysprosentista huolimatta. Joulukuun lopussa työttömiä työnhakijoita oli 342 henkilöä, joista miehiä 212 ja naisia 130. Alle 25-vuotiaita oli työttömänä 28 ja yli 50-vuotiaita 179 henkilöä. Pitkäaikaistyöttömiä oli 89. Työttömänä oli Tohmajärvellä joulukuun 2020 lopussa 18,7% työvoimasta.

Normaalioloissa työttömyysprosentti ja työmarkkinatuen kuntaosuus eivät ole suoraan verrannollisia keskenään. Vuonna 2020 koronan aiheuttamat muutokset työelämässä (lomautukset, kuntouttavan työtoiminnan väliaikainen katkeaminen yms.) vaikuttivat niin, että sekä työttömyysprosentti että työmarkkinatuen kuntaosuus kasvoivat lähes samaan tahtiin. Molemmat kuitenkin lähtivät kevään huipun jälkeen hienoiseen laskuun. Alla koontia vuosilta 2017-2020.

vuosi	työmarkkinatuen kuntaosuus €	työttömyysprosentti ka/v (työttömät/työvoima)	työmarkkinatukilistalla henkilöitä yhteensä/vuosi
2017	163 870	17,6 (347/1969 hlöä)	119
2018	217 569	15,9 (306/1918 hlöä)	135
2019	252 414	14,9 (279/1874 hlöä)	129
2020	340 751	17,2 (316/1827 hlöä)	147

Työmarkkinatukilistalla olevat henkilöt ovat pääsääntöisesti pitkäaikaistyöttömiä, joiden työttömyys edelleen pitkittyy. Valuma listalle näyttää yhä kiihtyvän ja korona-pandemian alun lähes täydellinen pysähtyminen palveluissa (Siun soten ja TE-palvelut) vaikutti osaltaan työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvamiseen. Työmarkkinatukilistalla on myös henkilöitä, jotka ovat osa-aikatyössä ja heidän soviteltu päivärahansa maksetaan työmarkkinatuesta, kunnes työssäoloehto täyttyy. Uutena ilmiönä kunnan osarahoittamalla työmarkkinatukilistalla ovat olleet yksityisyrittäjät, joiden korona-ajan työttömyysetuus maksetaan työmarkkinatukena. Yrittäjillä on väliaikainen oikeus työttömyysturvaan maaliskuun 2021 loppuun saakka.

Listalla käväisee myös useita työttömyysetuudella (ns. omaehtoisella) opiskelevia, jolloin koulujen lomien aikana he näkyvät listalla. Tämä osaltaan selittää kesäajan korkeita lukuja sekä työttömissä työnhakijoissa että työmarkkinatukilistalla. Joukossa on myös useita erilaisissa selvittelyissä (Kela, Vetrea) olevia henkilöitä, jotka ovat sairauslomalla ja joilla on 300 sairauspäivärahaan oikeutettua päivää käytetty. Tällöin heidän tulonaan on työmarkkinatuki. Uusia henkilöitä tuli listalle kuukausittain 1-6 kappaletta vuonna 2020.

Työmarkkinatuen kuntaosuus vakiintui vuoden 2019 aikana 20 000 euron kuukausitasolle. Valitettavasti vuoden 2020 aikana se nousi rajusti ollen suurimmillaan 34 580 euroa heinäkuussa. Loppuvuotta kohti summa putosi alle 30 000, vaihdellen 25 000 ja 29 000 välillä.

2 Työllisyyspalvelut ja nykytila

Työllisyysasioiden johdonmukainen hoito vaatii tiivistä ja säännöllistä yhteistyötä ja sujuvaa tiedonkulkua eri toimijoiden välillä. Keväällä 2015 nimettiin työllisyystyöryhmä vastaamaan tähän tarpeeseen. Työryhmään kuuluvat kunnanjohtaja (puheenjohtaja), kehittämispäällikkö, henkilöstösihteeri ja työllisyyskoordinaattori, joka toimii työryhmän sihteerinä. Työryhmään nimettiin kunnanhallituksen valitsema määrä edustajia ja varaedustajia poliittisista ryhmistä ja pyydettiin edustaja ja varaedustaja Tohmajärven yrittäjistä, Siun sotesta, Pohjois-Karjalan TE-toimistosta, Tohmajärven Nurkka ry:stä, Värtsilän pitäjäyhdistys ry:stä, Keski-Karjalan Jetinasta sekä Honkalampisäätiöltä.

Työllisyyskoordinaattorin tehtävä vakinaistettiin vuoden 2019 alussa ja samalla kehittämispalvelut ja työllisyyspalvelut erkanivat omiksi tulosityksiköikseen. Työllisyyskoordinaattorin tehtävään kuuluu mm. pitkäaikaistyöttömien tilanteen kartoitus ja yritysten työvoimatarpeen selvittäminen sekä työnantajien auttaminen esimerkiksi palkkatuen tai kuntalisän hakemisessa. Vuoden 2017 alusta lähtien työllisyyskoordinaattorin tehtävään on kuulunut myös kuntouttavan työtoiminnan organisoiminen sekä siihen liittyvän rahaliikenteen hoitaminen.

Työllisyyskoordinaattorin tehtävään kuuluu näiden lisäksi työllisyydenhoidon monitoimijaisessa yhteistyöverkostossa toimiminen ja mm. usean hankkeen tai muun yhteistyötahon aktiivinen jäsenyys. Työllisyyskoordinaattori toimii yhtenä osana työllisyystoimijoiden verkostoa, joka pyrkii yhteistyössä tehostamaan työttömien aktivointia kuntouttavan työtoiminnan, työkokeilun ja palkkatukityöllistämisen sekä koulutukseen ohjaamisen avulla. Työllisyyspalveluissa työskentelee työllisyyskoordinaattorin lisäksi liikkuvan työpajan ohjaaja sekä Kiteen ja Tohmajärven yhteisen työllisyys Hankkeen ToKi:n projektityöntekijä.

2.1 Tohmajärven kunnan työllisyyspalvelut

Työllisyyspalvelut on ollut vuoden 2019 alusta alkaen oma tulosityksikkönsä. Se pitää sisällään kolme kustannuspaikkaa; sosiaalinen työllistäminen, hanketoiminta ja kunnan osarahoittama työmarkkinatuki.

Sosiaaliseen työllistämiseen kuuluu perusasiakastyön lisäksi mm. kuntouttavan työtoiminnan palveluiden järjestäminen, velvoitetyöntekijöiden työllistäminen kuntaan tai yhdistykseen, kuntalisän ja muiden työllistämisyhteistyökohteiden kohdentaminen sopimusten mukaisesti sekä nuorten kesätyöllistämisen organisoiminen. Kunnan liikkuvan työpajan toiminnan ohjaaminen on myös osana sosiaalista työllistämistä.

Yhdistysten kanssa tehtävät kumppanuussopimukset ovat tärkeässä osassa tohmajärveläisten pitkäaikaistyöttömien työllistämisessä. Tohmajärven kunnalla on kumppanuussopimus 17 eri yhdistyksen kanssa työllisyydenhoitoon liittyen. Yhdistyksille maksetaan työllistämistukea 250 euroa/hlö/kk aina työssäoloehdon täyttymiseen saakka eli maksimissaan 2000 euroa/henkilö (Khall 12.8.2019 §160). Lisäksi yhdistyksiä tuetaan maksamalla niille 50 euroa/hlö/kk, kun henkilö on kuntouttavassa työtoiminnassa yhdistyksessä tai työkokeilussa* (*tällöin henkilön on tultava työmarkkinatukilistalta).

Hanketoimintaan kuuluvat työllisyshankkeet, joissa Tohmajärven kunta on mukana (näistä lisää myöhemmin tässä ohjelmassa). Työllisyyskoordinaattori toimii tiiviissä yhteistyössä eri hankkeiden kanssa ja ohjaa niihin tohmajärveläisiä työttömiä työttömän asiakkaan palvelutarpeen mukaan.

Kunnan osarahoittama työmarkkinatuki: Vuoden 2015 alussa muuttunut Laki työmarkkinatuen kuntaosuuksista määrää kunnan maksamaan Kelalle 50 prosenttia työnhakijan työttömyysetuudesta, kun henkilö on saanut yli 300 päivää työmarkkinatukea. Yli 1000 päivää työmarkkinatukea saaneiden kohdalla kunnan maksuvelvollisuus on 70 prosenttia henkilön saamasta työttömyysetuudesta (työmarkkinatuesta).

2.2 Aktiivimalli

Uuden hallituksen linjauksen mukaan aktiivimallista luovuttiin vuoden 2020 alussa. Hallitus myönsi julkisesti, ettei aktiivimallista ollut sitä hyötyä, mitä varten se alun perin luotiin. Uutta vastaavaa tai korvaavaa järjestelmää ei olla vielä lailla säädetty.

2.3 Kuntakokeilu

Vuoden 2019 lopulla Tohmajärvi hakeutui yhdessä kuuden muun kunnan (Kitee, Lieksa, Heinävesi, Ilomantsi, Juuka ja Rääkkylä) kanssa mukaan työllisyyden kuntakokeiluun. Ensimmäisessä haussa kuntakokeilualueettamme ei hyväksytty mukaan. Asiasta järjestettiin uusi haku keväällä 2020 ja siinä haussa kuntakokeilualueemme hyväksyttiin. Tieto hyväksymisestä tuli TEM:ltä 27.8.2020. Tohmajärvi valittiin kuntakokeilun vastuukunnaksi ja Tohmajärven työllisyyskoordinaattori johtamaan kuntakokeilun valmisteluja. Kuntakokeilullemme päätettiin nimeksi Maisema-Karjalan kuntakokeilu.

Syyskuussa alkoivat kuntakokeilun valmistelut erittäin haasteellisessa aikataulussa. Kaikki kuntakokeilua koskevat valmistelut tuli olla tehtyinä samaan aikaan kuin niillä kuntakokeilualueilla, jotka olivat saaneet tiedon mukaan pääsystään jo alkuvuonna 2020. Aikataulua määritti eniten TE-toimiston YT-neuvottelut, jotka käytiin koko maassa yhtä aikaa koskien kaikkia kuntakokeilualueita.

Perjantaina 9.10.2020 Lieksa ilmoitti vetäytyvänsä pois kuntakokeilusta ja Lieksan vanavedessä Ilomantsi samoin heti seuraavalla viikolla. Tämä jätti loput viisi kuntaa erittäin ikävään tilanteeseen, koska kuntakokeilualueemme ei enää täyttänyt kuntakokeilun reunaehtoja, 30 000 asukkaan väestöpohjaa. Tämä johti siihen, että eduskunta perui kuntakokeilu Maisema-Karjalan osalta.

Kuntakokeilun ulkopuolelle jääminen on erittäin suuri pettymys Tohmajärvenkin työllisyyspalveluiden kannalta. Se tarkoittaa kuntien eriarvoiseen asemaan joutumista. Kokeilussa mukana olevat kunnat

saavat käyttöoikeuden TE-palveluiden URA-järjestelmään, jolloin työnhakijoiden kontaktointi on mahdollista välittömästi työnhaun/työttömyyden alettua. Ulkopuolelle jääneillä kunnilla ei tätä etua edelleenkään ole ja työnhakija-asiakkaiden työttömyys ennättää pitkittyä usean vuoden mittaiseksi ennen kuin tieto siitä tulee kuntaan Kelan tietokantojen kautta. Kuitenkin velvoitteet, esim. työmarkkinatuen kuntaosuuden maksuvelvollisuus, pysyy samana kaikille.

2.4 TYP

TYP-laki astui voimaan vuoden 2015 alusta. Työllistymistä edistävällä monialaisella yhteispalvelulla tarkoitetaan yhteistoimintamallia, jossa työ- ja elinkeinotoimisto, kunta ja Kansaneläkelaitos yhdessä arvioivat työttömien palvelutarpeet, suunnittelevat työttömien työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaiset palvelukokonaisuudet sekä vastaavat työttömien työllistymisprosessin etenemisestä ja seurannasta. Ensimmäisen kerran Pohjois-Karjalan TYP:n johtoryhmä nimettiin 24.6.2015. Johtoryhmää täydennettiin 1.1.2017 Siun soten syntymisen myötä nimeämällä siihen sekä sosiaalipalveluiden että terveystyöpalveluiden edustajat, kun koko maakunnan sosiaali- ja terveystyöpalvelujen henkilöstö siirtyi kunnista kuntayhtymälle.

Vuoden 2016 alusta lähtien koko maakunnassa on toiminut yksi koko maakunnan kattava työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu Pohjois-Karjalan TYP. Palvelukeskus sijaitsee Joensuussa ja muualla kuin Joensuussa tapahtuva monialainen yhteispalvelu tarjotaan kuntien omissa tiloissa TE-toimiston, Kelan, Siun soten ja kuntien sopimalla tavalla.

Työvoiman palvelukeskuksen palvelu on suunnattu asiakkaille, jotka hyötyvät monialaisesta palvelusta, palvelun syventämisestä ja koordinoinnista ja ovat motivoituneet työskentelemään yhdessä viranomaisten kanssa ratkaisun löytämiseksi omaan tilanteeseensa. Asiakkuuden jälkeen tavoitteena on siirtyminen avoimille työmarkkinoille tai koulutukseen.

Vuoden 2021 alusta Heinäveden kunta liittyi Pohjois-Karjalan maakuntaan ja tuli myös osaksi maakunnallista TYP:iä. TYP:n uuden johtoryhmän järjestäytymiskokous pidettiin 20.1.2021. Maakunnassa toimii edelleen vain yksi TYP huolimatta siitä, että osa kunnista kuuluu Joensuun seudun kuntakokeilualueeseen ja osa ei ole mukana kuntakokeilussa.

3 Työllisyyttä edistävät palvelut

Kuntien työmarkkinatuen osarahoitus päättyy työmarkkinatuella olevan henkilön työssäoloehdon täyttyessä, hänen siirtyessään koulutukseen, työhön tai eläkkeelle. Työmarkkinatuen rahoitusvelvoite

keskeytyy siksi aikaa, kun työmarkkinatuella oleva henkilö osallistuu TE-hallinnon kanssa sovittuun työllistymistä edistävään palveluun. Näitä palveluja ovat Julkisista työvoima- ja yrityspalveluista annetussa laissa tarkoitetut työnhakuvalmennus, uravalmennus, työkokeilu, koulutuskokeilu, työvoimakoulutus ja työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen koulutus sekä palkkatukityö. Palveluita ovat myös kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa tarkoitettu omaehtoinen opiskelu sekä kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa (189/2001) tarkoitettu kuntouttava työtoiminta.

Seuraavassa tarkemmin yleisimmistä työllistymistä edistävästä ja tukevista toimista;

3.1 Kuntouttava työtoiminta

Kuntouttava työtoiminta on sosiaalihuoltolain mukaista sosiaalipalvelua. Kuntouttavan työtoiminnan tavoitteena on ehkäistä työttömyyden aiheuttamia kielteisiä vaikutuksia asiakkaan toimintakykyyn, vahvistaa asiakkaan elämän- ja arjenhallintaa sekä ehkäistä syrjäytymistä tarjoamalla mahdollisuutta työtoimintaan ja muihin palveluihin (STM 17.1.2015).

Kuntouttava työtoiminta on tarkoitettu pitkään työttömänä olleille henkilöille työllistymismahdollisuuksien ja elämänhallinnan parantamiseksi. Sosiaalipalvelut (Siun sote) tekee yhdessä TE-palvelujen ja pitkäaikaistyöttömän asiakkaan kanssa aktivointisuunnitelman, jossa voidaan sopia toimenpiteeksi kuntouttava työtoiminta. Työtoimintaa tulee olla vähintään neljä tuntia päivässä 1-4 päivänä viikossa.

Kuntouttavan työtoiminnan tavoitteena on parantaa pitkäaikaistyöttömän henkilön työ- ja toimintakykyä ja selvittää työtoiminnan aikana hänen terveys- ja eläkeasioitaan tai mahdollisuuksiaan palata työelämään esimerkiksi palkkatuetun työn avulla.

Työtoiminnan järjestämisvastuu on laissa säädetty kunnalle, joka voi järjestää kuntouttavaa työtoimintaa kunnan omana toimintana tai tekemällä kirjallisen sopimuksen sen järjestämisestä toisen kunnan, kuntayhtymän tai rekisteröidyn yhdistyksen, rekisteröidyn säätiön, valtion viraston tai rekisteröidyn uskonnollisen yhteisön kanssa. Tohmajärven kunta ostaa kuntouttavan työtoiminnan palveluja Honkalampi-säätiön Kaski Valmennukselta Kiteeltä sekä tukee seudun eri yhdistyksiä kuntouttavan työtoiminnan järjestämisessä. Lisäksi kunta järjestää kuntouttavaa työtoimintaa omana toimintanaan kunnan eri toimialoilla sekä liikkuvassa työpajassa.

Kuntouttavan työtoiminnan ajaksi henkilö poistuu kunnan osarahoittamalta työmarkkinatukilistalta. Kuntouttavassa työtoiminnassa oleva henkilö saa Kelalta työmarkkinatuen ja toimintapäiviltä lisäksi

kulukorvauksen. Siun sote maksaa kilometrikorvauksen (0,21€/km) toimintapäiviltä, jos yhdensuuntainen matka kotoa kuntouttavan työtoiminnan toimipaikkaan on yli viisi kilometriä.

3.2 Työkokeilu

Työkokeilua järjestetään ammatinvalinta- ja uravaihtoehtojen selkiyttämiseksi tai helpottamaan pitkään työelämästä poissa olleen henkilön paluuta työmarkkinoille. Työkokeilun järjestäjänä voi olla yritys, yksityinen elinkeinonharjoittaja, yhdistys, kunta sekä säätiö tai työpaja. Työkokeilu toteutetaan työpaikalla, mutta se ei ole työsuhde eikä työkokeilija voi korvata työ- tai virkasuhteessa olevaa henkilöä. Työkokeilun, kuten myös koulutuskokeilun ajaksi henkilö poistuu kunnan työmarkkinatukilistalta.

Työkokeilussa oleva henkilö saa toimeentulonaan työttömyysetuuden, kulukorvauksen toimintapäiviltä sekä korotusosan 200 ensimmäiseltä päivältä. Nämä etuudet tulivat vuoden 2017 alusta koskemaan myös alle 25-vuotiaita ammattikouluttamattomia henkilöitä. Aikaisemmin he saivat työkokeilussa ollessaan vain työttömyysetuuden (työmarkkinatuen).

3.3 Palkkatuki

Palkkatuen tarkoituksena on edistää työnhakijan työllistymistä avoimille työmarkkinoille silloin, kun hänellä on puutteita ammatillisessa osaamisessa tai tehtävissä selviytymiseen vaikuttava vamma tai sairaus. Vaikka palkkatuki myönnetään ja maksetaan työnantajalle, tuen myöntäminen lähtee aina työttömän työnhakijan palvelutarpeesta. Palkkatuki on harkinnanvarainen tuki, jota TE-toimisto voi myöntää käytettävissään olevien määrärahojen puitteissa.

Palkkatukea voidaan myöntää:

- Toistaiseksi voimassa olevaan ja määräaikaiseen työsuhteeseen sekä oppisopimuskoulutukseen.
- Myös osa-aikaiseen työsuhteeseen, jos tuen myöntäjä pitää sitä tarkoituksenmukaisena ja se edistää työnhakijan mahdollisuuksia työllistyä. Tämä voi olla perusteltua esimerkiksi osatyökykyisten työllistymisen kannalta.
- Palkkatukea ei enää myönnetä vuorotteluvapaasijaisen palkkaamiseen.

Palkkatukea voivat saada yritykset, muut yhteisöt, kuten yhdistykset, säätiöt, rekisteröidyt uskonnolliset yhdyskunnat ja seurakunnat, kunnat ja kuntayhtymät sekä kotitaloudet.

TE-toimisto päättää tuen keston ja määrän tapaus kerrallaan. Tukijakson pituus ja palkkatukiprosentti riippuu palkattavan henkilön työttömyyden kestosta tai vamman tai sairauden vaikutuksesta työsuoritukseen. Palkkatuki voi olla 30, 40 tai 50 prosenttia palkkauskustannuksista. Palkkatuen enimmäismäärä säädetään valtion talousarviossa. Vuonna 2020 haetuissa palkkatuissa tuen enimmäismäärä yrityksille on 1400 e/kk, jonka lisäksi maksetaan enintään palkkatukipäätöksen mukainen prosenttiosuus lomarahasta.

Edellisestä poiketen yhdistykset voivat kuitenkin saada palkkatukea 100% palkkauskustannuksista. Tällöin työnhakijan on täytynyt olla työttömänä 24 kuukautta viimeisen 28 kalenterikuukauden aikana. Työaika yhdistyksen palkkatukityössä saa olla enintään 65% alan kokonaistyöajasta. Palkkatuen enimmäismäärä yhdistyksille on 1800 euroa kuukaudessa ja kesto korkeintaan 12 kuukautta/työllistytvä henkilö.

Kansallinen palkkatuki vapautui Pohjois-Karjalassa tammikuussa 2019. Aikaisemmin yhdistykseen työllistyvän henkilön tuli olla jonkin työllisyys Hankkeen asiakas saadakseen 100% palkkatukea. Tämä palkkatuen vapautuminen mahdollistaa yhdistysten täysipainoisen toiminnan myös aikana, jolloin ei ole käynnissä olevia hankkeita. Vuonna 2020 keskimäärin 30 tohmajärveläistä henkilöä on ollut palkkatuetussa työssä yhdistyksissä kuukausittain. Henkilöt ovat ohjautuneet palkkatuetettuun työhön pääasiassa kunnan työmarkkinatukilistalta tai Kelan etuustietopalvelu Kelmun kautta saatavalta 200-päiväisten listalta.

Ollessaan työsuhteessa henkilö on poissa kunnan osarahoittamalta työmarkkinatukilistalta. Ollessaan osa-aikaisessa työsuhteessa henkilö näkyy listalla sovitellun päivärahan kuntaosuudella kunnes hänen työssäoloehdonsa täyttyy. Palkkatuetussa työssä ollessa henkilön työssäoloehto täyttyy, kun työsuhde on kestänyt 35 kokonaista kalenteriviikkoa ja työtunteja on vähintään 18 tuntia viikossa. 26 viikkoa riittää edelleen työllistämismäärätyksen nojalla järjestetyssä työssä olevan henkilön (velvoitetöntekijä) työssäoloehdon täyttymiseen ja 60 vuotta täyttäneelle järjestetyssä työllistymistä edistävässä palvelussa olevalle tai ilman palkkatukea työllistyneelle.

3.4 Starttiraha

Starttiraha edistää uutta yritystoimintaa ja työllistymistä. Se turvaa yrittäjän toimeentulon siltä ajalta, jonka yritystoiminnan käynnistys ja vakiinnuttaminen arviolta kestää. Starttiraha on peruspäivärahan suuruinen (33,78 € /päivä) ja sitä maksetaan enintään viideltä päivältä kalenteriviikossa.

Koronapandemian vuoksi starttirahan enimmäiskesto on pidennetty väliaikaisesti 12 kuukaudesta 18 kuukauteen. Starttirahaa voidaan myöntää vuoden 2020 puolella starttirahalla aloittaneille yrittäjille yhteensä enintään 18 kuukauden ajalle, mikäli siihen on koronaepidemiasta johtuva perusteltu syy. Vuoden 2021 puolella aloittavilla yrittäjillä ei ole mahdollisuutta pidennettyyn starttirahakauteen.

Enimmäiskeston pidentämistä koskeva lakimuutos on voimassa 31.12.2021 saakka.

Starttirahaa voi saada työtön työnhakija tai henkilö, joka siirtyy kokoaikaiseksi yrittäjäksi esimerkiksi palkkatyöstä, opiskelusta tai kotityöstä, tai sivutoiminen yrittäjä, joka laajentaa yritystoimintansa päätoimiseksi.

3.5 Oppisopimus, joustava oppisopimus ja koulutusoppisopimus

Oppisopimuskoulutuksella voi opiskella ammatillisen tutkinnon tai tutkinnon osia. Oppisopimus perustuu määräaikaiseen työsopimukseen. Työnantaja maksaa opiskelijalle työ- tai virkaehtosopimuksen mukaista palkkaa. Työnantajalle maksetaan kulukorvausta työpaikalla annettavasta ohjauksesta. TE-toimisto voi myöntää palkkatukea työttömän henkilön oppisopimuskoulutukseen. Oppisopimuskoulutuksessa pääosa opinnoista järjestetään käytännön työtehtävissä työpaikalla, joita täydennetään tietopuolisilla opinnoilla.

Joustava oppisopimus solmitaan oppilaitoksessa kirjoilla olevalle opiskelijalle, jos työelämässä oppiminen on palkallista. Joustavassa oppisopimuksessa noudatetaan muutoin samaa lainsäädäntöä kuin oppisopimuksessa. Joustavan oppisopimuksen aikana ei edellytetä tutkinnon osan näytön suorittamista.

Koulutusoppisopimukseen perustuvassa koulutuksessa opiskelija hankkii osaamista työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä, jota täydennetään tarvittaessa muissa oppimisympäristöissä tapahtuvalla osaamisen hankkimisella. Opiskelija ei ole työsuhteessa, jonka takia hänelle ei makseta palkkaa eikä muuta vastiketta.

Koulutusoppisopimukselle ei ole määritelty minimiaikaa, se voidaan tehdä opiskelijan yksilöllisen tarpeen perusteella ja mittaisena. Koulutusoppisopimuksella voidaan suorittaa tutkinnon osa tai osia tai tutkinnon osaa pienempi kokonaisuus. Sitä voidaan käyttää myös työvoimakoulutuksessa ja vankilaopetuksessa.

Koulutussopimukseen perustuvasta koulutuksesta ei makseta korvausta työnantajalle. Koulutuksen järjestäjä ja työpaikan edustaja voivat kuitenkin sopia korvauksesta, jos opiskelija on vaativaa erityistä tukea tarvitseva.

3.6 Opiskelu

Aloittaessaan opiskelun henkilö poistuu kunnan osarahoittamalta työmarkkinatukilistalta opintojen ajaksi. Opiskelu voi olla omaehtoista opiskelua työttömyysetuudella, jos henkilö on vähintään 25-vuotias, opinnot ovat päätoimisia ja henkilö on TE-toimiston arvion mukaan koulutuksen tarpeessa. Opiskelun tulee parantaa ammattitaitoa ja mahdollisuuksia työmarkkinoilla. Opintojen tulee johtaa ammatilliseen perustutkintoon, ammattitutkintoon tai erikoisammattitutkintoon, alempaan tai ylempään korkeakoulututkintoon tai mainittujen tutkinnon osien suorittamiseen.

4 Työllisyys Hankkeet, joissa Tohmajärven kunta on mukana

4.1 ToKi -hanke

ToKi -hanke, Toimeliaasti työhön ja kirkkaasti työuralle Humalajoen molemmin puolin, on Kiteen kaupungin ja Tohmajärven kunnan yhteinen ESR-rahoitteinen työllisyys hanke. Hanketta toteutetaan ajalla 1.10.2019-31.12.2021. Hanketta hallinnoi Kiteen kaupunki ja Tohmajärven kunta on osatoteuttajana. Hanke sijoittuu toimintalinjaan 3. Työllisyys ja työvoiman liikkuvuus ja siellä erityistavoitteeseen 6.1. Nuorten ja muiden heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisen edistäminen. Elyn rahoitusosuus on 80 prosenttia eli kuntien osuudeksi jää 20 prosenttia hankkeen kuluista.

Hankkeessa työskentelee projektipäällikkö ja kaksi projektityöntekijää. Fyysisesti projektipäällikkö ja toinen projektityöntekijä työskentelevät Kiteellä ja toinen projektityöntekijä Tohmajärvellä. Projektityöntekijät työskentelevät valmentavalla työotteella jalkautuen tarvittaessa asiakkaan luo. Pääpaino Tohmajärvellä on nuorissa ja muissa haasteellisissa työmarkkina-asemassa olevilla työnhakijoilla.

Hankkeen aikana on tarkoitus tavoittaa yhteensä 250 työtöntä asiakasta, joille kaikille laaditaan henkilökohtainen suunnitelma. Pääpaino hankkeessa on asiakkaiden ohjaamisessa koulutukseen ja työelämään. Tavoitteena on, että 35 prosenttia hankkeen asiakkaista työllistyy tai lähtee opiskelemaan.

Hankkeessa voidaan ohjata asiakkaita palkkatuella tuettuun työhön. Hankkeella ei kuitenkaan ole omaa rinnakkaishanketta, vaan palkkatuki tulee kansallisesta palkkatukikiintiöstä. Vuonna 2020 Pohjois-Karjalassa sai olla enintään 180 henkilöä/kk palkkatuella yhdistyksessä työssä. Yrityksiin palkkatuen avulla työllistyvien määrää ei ole rajoitettu.

Hankkeelle ollaan hakemassa jatkoa 30.6.2023 saakka. Jatkohankkeen ajaksi on tarkoitus palkata asiakastyöhön yksi valmentaja lisää ja näin tehostaa vaikeimmin työllistyvien valmennusta ja ohjausta.

4.2 Topakka -hanke

Topakka -hanke on Joensuun kaupungin hallinnoima ESR-rahoitteinen hanke, jonka avulla kartoitetaan työttömien työ- ja toimintakykyä. Hankkeen kohderyhmänä ovat erityisesti pitkäaikaistyöttömät. Hanke kuuluu toimintalinjaan 5. Sosiaalinen osallisuus ja köyhyden torjunta ja siellä erityistavoitteeseen 10.1. Työelämän ulkopuolella olevien työ- ja toimintakyvyn parantaminen.

Hankkeessa työskentelee työkykykoordinaattoreita, joista yksi Kiteen, Tohmajärven ja Kiihtelysvaaran alueella. Fyysisesti työkykykoordinaattori työskentelee Tohmajärvellä yhden päivän viikossa. Hanketta toteutetaan ajalla 1.10.2019 - 30.9.2022.

Työnhakijoina on paljon henkilöitä, jotka eivät ole todellisuudessa kykeneviä työelämään. Topakka -hankkeen tavoitteena on tarjota työ- ja toimintakyvyn selvittelyyn liittyvät palvelut kaikille niitä tarvitseville ja saada tätä kautta heille oikea ratkaisu heidän tilanteessaan. Se voi olla osatyökykyisyys tai työkyvyttömyyseläke. Oikean statuksen myötä henkilön toimeentulo on turvatumpana ja tällä on vaikutusta myös kunnan työmarkkinatukilaskuun ja siellä erityisesti 1000-päiväisten osuuteen. Topakka -hankkeen avulla on tavoitteena löytää pysyvä ratkaisu vähintään 20:lle tohmajärveläiselle työnhakijalle, jotka eivät enää ole kykeneviä työllistymään avoimille työmarkkinoille jonkin sairauden tai vamman takia.

4.3 Tarmo -hanke

Tarmo -hanke on Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry:n hallinnoima ESR-rahoitteinen työllisyyshanke. Hanke kuuluu toimintalinjaan 3. Työllisyys ja työvoiman liikkuvuus ja siellä erityistavoitteeseen 6.1. Nuorten ja muiden heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisen edistäminen. Hanketta toteutetaan ajalla 1.1.2019 – 31.5.2021.

Tohmajärven kunta on mukana Tarmossa 14 asiakaspaikalla. Tämän lisäksi asiakkuudessa voi olla henkilöitä ns. teknisinä asiakkaina korttikoulutusten ajan. Hankkeen asiakkaat saavat Tarmon kautta työhönvalmentajan ja työnetsijän palveluita. Hankkeen kautta on mahdollista saada esim. suomenkielen opetusta työpaikalla sekä suorittaa erilaisia korttikoulutuksia. Hankkeen rinnakkaishankkeen kautta on myös mahdollista saada palkkatukea työllistymisen tueksi. Tarmo - hankkeen kautta saatava palkkatuki tulee Euroopan sosiaalirahastosta eikä ole sidonnainen kansallisen palkkatuen kiintiöön.

4.4 Koulutustehtaasta kasvua –hanke

Koulutustehtaasta kasvua -hanke on Ketin hallinnoima ESR-rahoitteinen hanke. Hanketta toteutetaan 1.1.2018 – 31.12.2021. Koulutustehtaasta kasvua -hankkeessa jatketaan ja laajennetaan vuoden 2017 päättyneen ESR-rahoitteisen Osaava Keski-Karjala –hankkeen toimintaa.

Koulutustehtaasta kasvua -hankkeen tarve liittyy Keski-Karjalassa ammattitaitoisen ja osaavan työvoiman saatavuuteen, työvoiman liikkuvuuteen sekä yrittäjyyden edistämiseen itsensä työllistämässä ja erityisesti omistajanvaihdoistilanteissa. Hanke edistää yritysten työvoimatarpeiden ja sopivan työvoiman kohtaamista yritysten kasvun tueksi. Yritysten työvoimatarpeita ja rekrytoinnin esteitä selvitetään. Samoin vahvistetaan yritysten rekrytointiosaamista sopivien työntekijöiden löytämiseksi. Tarkoituksena on korostaa hyvän työnantajakuvan merkitystä myös rekrytointitilanteessa. Toimenpiteet kohdistuvat kasvualueille liiketoimintaansa kehittäviin ja toisaalta ensimmäistä työntekijää palkkaaviin yrityksiin.

4.5 PerhEke -hanke

PerhEke eli Perhehoito elinkeinona -hanke on Kiteen Evankelisen kansanopiston hanke, jonka tavoitteena on heikossa työmarkkina-asemassa olevien, haja-asutusalueilla asuvien henkilöiden/perheiden työllisyyden tukeminen perhehoitajuuden monien työskentelyvaihtoehtojen kautta. Hanketta toteutetaan ajalla 1.9.2018 – 31.3.2021.

5 Työllistämisen tukeminen Tohmajärvellä

Tohmajärven kunnalla on **kumppanuussopimus** seitsemäntoista eri yhdistyksen kanssa. Kumppanuussopimuksissa määritellään kummankin osapuolen vastuut ja velvollisuudet työttömyyden hoidossa. Kumppanuussopimukseen perustuen kunta tukee yhdistyksiä palkkatukityöllistämässä myöntämällä yhdistyksille työllistämistukea maksimissaan 2000

euroa/työllistytvä henkilö (250 euroa/henkilö/kk työssäoloehdon täyttymiseen saakka, Khall 12.08.2019 § 160).

Kunta myöntää työnantajille **kuntalisää** tohmajärveläisen pitkäaikaistyöttömän työllistämisestä. Kuntalisä on suuruudeltaan 350 euroa kuukaudessa ja sitä voidaan maksaa enintään työssäoloehdon täyttävältä ajalta eli kahdeksalta kuukaudelta (max 2800 euroa). Kuntalisä maksetaan aina jälkikäteen, ettei se vaikuta työnantajan mahdollisesti saamaan palkkatukeen. Kuntalisää ei voida maksaa, mikäli työnantaja saa 100 prosentin palkkatuen.

Vuonna 2020 kuntalisää haettiin huomattavasti aikaisempaa enemmän. Kuntalisää myönnettiin yhteensä 6 eri työnantajalle eri pituisille työjaksoille, yhteensä kuntalisää myönnettiin yrityksille 10 500 euroa vuonna 2020.

Kunta maksaa yhdistyksille 50 euroa kuukaudessa henkilöstä, joka on kuntouttavassa työtoiminnassa yhdistyksessä ja 50 euroa henkilöstä, joka on siirtynyt työkokeiluun yhdistykseen kunnan osarahoittamalta työmarkkinatukilistalta. Kunta on lisäksi tukenut yhdistyksiä maksamalla palkkauskustannukset, jos henkilöltä puuttuu työssäoloehdosta vain vähän ja hänen on mahdollista täyttää se työskentelemällä yhdistyksessä.

6 Tohmajärven kunnan työllisyyslinjaukset

Tavoitteet

Pitkäaikaistyöttömyyden aiheuttamien kustannusten ja inhimillisen syrjäytymisen estämiseksi ja hallitsemiseksi kunta tekee ja rahoittaa erityisesti pitkäaikaistyöttömyyden torjuntaan kohdistuvia toimenpiteitä. Pääkohderyhmänä ovat kunnan kustannusvastuulla olevat ja yli 200 päivää työmarkkinatukea saaneet henkilöt ja kaikki työ- tai koulutuspaikkaa vailla olevat nuoret. Kaikille näihin ryhmiin kuuluville työttömille tarjotaan työllistymistä tukevia toimia tai mikäli ikä tai terveydentila sitä puoltaa, eläkkeelle pääsyä nopeuttavia toimia. Tavoitteena on mahdollisimman monen tähän ryhmään kuuluvan työttömän työllistäminen vähintään työssäoloehdon täyttymisajan.

Toimenpiteet

- Maksetaan työnantajille maakunnallisen mallin mukaista kuntalisää työttömän tohmajärveläisen työllistämisestä. Kuntalisän suuruus on 350 euroa/kk ja sitä maksetaan enintään työssäoloehdon täyttymisen ajalta (max.8kk=2800euroa/hlö). Kuntalisää myönnetään siihen varatun määrärahan puitteissa hakemusten saapumisjärjestyksessä.

- Työttömien työkyky- ja eläkeselvittelyjä toteutetaan Topakka –hankkeen avulla. Hankkeen kautta saadaan työnhakija-asiakkaille toiminnallisia työkykyarvioita ja sitä kautta työttömälle työnhakijalle oikea työmarkkinastatus, joka voi olla osatyökykyisyys tai työkyvyttömyyseläke.
- Jatketaan yhdistysten ja kunnan välisten kumppanuussopimusten mukaista yhteistyötä työllistämisen, työkokeilun ja kuntouttavan työtoiminnan järjestämisessä.
- Tuetaan yhdistyksiin työllistymistä kumppanuussopimuksissa tarkemmin määritellyillä tavoilla. Tavoitteena on tarjota mahdollisimman monelle työkykyiselle pitkäaikaistyöttömälle osa-aikaista palkkatuettua työtä yhdistyksessä vähintään työssäoloehdon täyttymiseen saakka.
- Kuntaan tai yhdistykseen palkataan tarvittaessa kovalla rahalla työttömiä, joilta puuttuu vain vähän työssäoloehdosta.
- Kunta antaa työvälineet ja suojavaatteet niille yhdistysten työntekijöille ja kuntouttavassa työtoiminnassa oleville, jotka ohjataan kunnan työtehtäviin.
- Kunnan työllisyystilanteen parantamiseksi rekrytoidaan mahdollisuuksien mukaan kunnassa aukeaviin määräaikaisiin tehtäviin ja sijaisuuksiin kunnan työllisyysohjelmassa mukana olevia henkilöitä. Näissä rekrytointitilanteissa esimies on yhteydessä työllisyyskoordinaattoriin, joka kartoittaa tämän mahdollisuuden.
- Tarjotaan kuntouttavan työtoiminnan paikkoja kunnassa ja yhdistyksissä. Maksetaan yhdistyksille 50 euroa/kk kaikista kuntouttavassa työtoiminnassa olevasta henkilöstä.
- Kohdennetaan nuorille ja muille haasteellisessa työmarkkinatilanteessa oleville räätälöityjä ohjaus- ja valmennuspalveluja ToKi –hankkeen ja etsivän nuorisotyöntekijän kautta. Kunnassa toimii kokopäiväinen projektityöntekijä, joka jalkautuu tarvittaessa asiakkaan luo ja ohjaa asiakkaita valmentavalla otteella kohti työtä tai opiskelua.
- Hankitaan nuorille räätälöityä työpajatoimintaa nuorten pajalta Honkalampi -säätiön Kaski Valmennukselta Kiteeltä sekä omalta liikkuvalla työpajalta. Kaskelta ostetaan kuntouttavan työtoiminnan palveluja myös aikuisille.
- Tarjotaan edelleen kahden viikon kesätyötakuu kunnassa kaikille peruskoulun päättäneille alle 19-vuotiaille tohmajärveläisille, joilla ei ole aikaisempaa kokemusta palkkatyöstä.
- Maksetaan työnantajille työllistämistukea tohmajärveläisen nuoren työllistämisestä.
- Nuorten kesätyöllistämistuki muutettiin ympärivuotiseksi nuorten työllistämistueksi ja korotettiin työnantajille maksettavaa enimmäissummaa 400 euroon/nuori/vuosi (50% palkasta, mutta kuitenkin enintään 400 euroa/nuori (Khall 17.02.2020 § 35).